

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiu, 17/29 Martie 1891

Nr. 11

Doine populare

de pe Luncă în Biharia. — Culese de **Antoniu Papp**.

Rămâi maică spală-'mi haine,
Că eu merg între cătane,
Dar' le spală maică bine
Și le trimite la mine,
Pe șuerul vântului
Prin fundul pământului,
Când a fi la ujină,
Să ajungă la graniță,
Când a fi la scăpătat
Să ajungă la Malant,¹⁾
Că Malantu-i oraș mare
Aseamăn doară nici n'are,
Și-acolo pe-un câmp cam lat,
Voiu fi, maica mea, culcat,
Prin d'irimuță pușcat,
În sânge roșu scaldat,
Cu pușcuța lîngă mine,
Nu 'mi-auđi de hir²⁾ nime.

Suflă vântul preste șură,
Merg ficiorii la măsură.
Sufle vântul repeđască,
La măsură nu vijească.
La măsura cea domnească,
Badea meu să hălădească.³⁾

Muțumesc Pascilor dragi,
Că vęd codru verde 'n fagi.
Muțumesc Sânt-Georgiului,
Că vęd frunđa codrului.

Frunđa-'n codru-i cu rînduri,
Mândra cu multe gînduri.
Gîndesce, mândră, gîndesce,
Cum în lume să trăesce.

Lesnă-'i,⁴⁾ nană,⁵⁾ de-a fi lotru,
Până-i frunđa verde-'n codru,
Dar' când frunđa vestejesce,
S'alege care lotresce.

Eu venii din deal în vale,
Și-'mi aflai șapte pistoale.
Patru-s goale, trei 's pline,
Dracu să teme de nime.

De când a picat fagul,
Tot la badea-'mi stă steagul.
De când a picat ghindea,
Tot la badea-'mi stă mintea.

Tună Doamne și trăsnesce
Pe cea-ce despărtesce,
Dragostea mare 'nfocată,
Dela ficior, dela fată.

Trecu zo nana valea,
Ca să merg și eu cu ea.
Eu făcu cu degetul
Să cheme și pre altul,
Că eu am prunci și muiere,
Preste vale focu-a mere.

Hai să mai cîntăm una,
Pân' ce-a răsări luna,
Ba și luna-'a răsărit,
Și badea tot n'a venit.

Nici o mândră n'ar mai ăce,
Nu strica banii, voinice,
Și te prinde de tîsău,⁶⁾
Și te trage-'n făgădu.

Pe șirul decătră vale,
Am o nană mândră tare,
Nici șci toarce, nici șci coasă,
Dar' 'mi-e dragă, că-i frumoasă.

D'amu-i seară și ne-om duce,
Muțămim de gură dulce.
Muțămim și nice prea,
Că doară ne-om mai vedea.

Poama nu totdeauna cade lîngă pom și aschia lîngă tăietor.

De **Ioan Pop Retegauul**.

Poporul greu muncitor, plugarul, țeranul, fii multe veacuri numai suferit în țeara sa; era tractat mai rău decăt vita; că vitei, pentru serviciile ce ni-le face, barem adăpost și hrană-'i dăm, dar' el nici aceste nu le avea. El era silit a lucra de Luni dimineața până Sâmbătă seara în brazda boerului seu până isprăvia lucrurile câmpului ace-luia, și numai după aceea putea lucra pe seama lui și a familiei sale; numai după aceea își putea lucra ogorul, ca să-'i producă pâne și astfel să nu fie silit a muri de foame. Așa erau vremile. Eată cum raportează bunului Împărat din Viena, Iosif al II-lea, o deputațiune țărănească starea țeranului pe la finea veacului trecut:

¹⁾ Mailand, Milano. ²⁾ veste. ³⁾ scape. ⁴⁾ ușoru-i. ⁵⁾ mândră.

⁶⁾ Șerpar.

Împărțirea săptămânei:

patru zile la domni (robotă, clacă),

a 5-a la vînat,

a 6-a la pescuit,

a 7-a doară se cade și lui Dd̃eu, pentru-că
ne dă lumina ochilor.

Fost-au vremi și de acele, cāt poporul trebuia să poarte chiar jugul ce-l poartă numai bou; trebuia să tragă în locul vitelor, căci după morburi se împuținau într'atâta vitele, de nu mai era cu ce ara, ear' boerii voiau, ca ogoarele să nu le rămână totuși nesemēnate. Au trecut și acelea . . .

Când purtam în grea robie

Lanțul greu;

Noi credeam în bărbăție,

Și 'ntr'al nostru Dumneđeu.

'L-am chemat să ne ridice

Și-a venit,

Și din lanțuri inimice,

Brațele ni-a despletit.

Bunul Dd̃eu a schimbat vremile, am devenit și noi poporul oameni liberi, puteam lucra numai în ogorul nostru, puteam grijă numai de vituțele noastre, nu ne mai scotea nime la „boerescul“ cu sîla, ci, — de voiam a merge, — trebuia să ne plătească pentru muncă, scurt: devenirăm stăpâni preste noi și averile noastre, multe puține câte erau.

În timpul iobăgiei, fiecare iobagiu sau clăcaș avea moșioara și căsuța cu grădina sa, despre care susțineau boerii, că din grația lor le posed iobagii, din care causă apoi îi și încărca după plac cu câte 52, 104, 208 de zile, după-cum de mare era moșioara, dar' mai adesea, după ce inimă avea boerul. Fost-au și de aceia, care nu vreau să scie de numărul zilelor, ci în fiecare zi scoteau baremi câte un om la lucrul boierului din fiecare casă de robotăș. Și totuși n'a desperat poporul, el a remas credincios pămîntului acestuia, care a fost ocupat și apêrat de strămoșii lui, care a susținut și primit la repausul etern pre aceia și care ne susține și ne va primi în sinul seu și pre noi. Poporul n'a desperat și de desperare n'a lăsat ăst pămînt îngrășat cu sângele seu și lucrat întru sudoarea feței sale, ci 'și-a đis:

Fie pânea cāt de rea,

Tot mai bine 'n țeara mea.

Și đicēndu-și așa a stat neclătît, cum stă o stâncă în mijloeul undelor celor mai furioase ale mării.

Dar' dreptul nu până în veci va suferi, nici pacătosul până în veci se va mândri. Așa fū și aci. Veni điuva dreptății și libertății neamurilor; anul 1848 îngropă jugul cel tirănesc al iobăgiei, țeranul deveni liber domn preste moșioara sa, ear' boerul, — deși avut, — fără dreptul de a pretinde brațe lucrătoare fără plată.

Mult se bucură poporul de libertatea, în care intrase, dar' pagubă, mulți din oamenii noștri nu

o sciură nici prețu, o iubiau, le plăcea, că nime nu le mai strigă la fereastră: scoală, mēi, și mergi la plug, sapă, vie, secere, cu muiere și cu toți câți îi ai în casă, dar' mulți erau prea ușori pentru de a pricepe acest dar, pentru care

pasērea se bate,

Vermele se 'nfrânge, fierele răcnesc,

Ear' omul despoaie chiar și pe-al seu frate

În oarba-i trufie, de-acest dar ceresc,

pricepură și prețuiră libertatea așa de bine, că prin purtarea lor în scurt deveniră robi patimilor, care apoi îi băgară într'un jug mult mai rușinător și mai umilitor, decăt cum fusese jugul iobăgesc, precum vom vedē din cele următoare:

În partea decătră meadă-noapte a Ardealului, nu departe de riul Someș, este un sat românesc numit Giurgesci, aședat chiar în vale la poalele ostice ale castelului Ciceu, din care ađi se ved numai puține ruine și de sub care ađi se taie petri de moară. Locuitorii satului Giurgesci până la 1848 făceau clacă și zile de robotă familiei boeresci Bethlen, căreia aparținea și Ciceul cu câmpurile și pădurile cel întinse. La anul sus đis scăpară și ei, dimpreună cu frații lor de suferință din satele vecine și deci putură respira mai dulce proaspētul aer ce le venia dinspre Ciceu în abundență. Hotarul fiindu-le bunișor, timpul fiind numai al lor și al lui Dd̃eu sfântul, puteau înainta în avere și în cultură, dacă nu ar fi fost bântuți, — ca mai toată țeara Ardealului, — de un soi de locuste, cunoscute în cartea neamurilor sub numele de cărcimari și cămătari jidovi. Din neamul acesta năvăliră câteva familii asupra comunei Giurgesci și prinseră a o infecta cu tăbac și vinars.

Frumoasă comună era Giurgescii la năvălirea Jidanilor; locuitorii erau bine hrăniți și îmbrăcați, mai dela fiecare casă eșiau câte patru și câte șese boi; rară era gasda, care să nu aibă vitele lui, vacile lui, bucatele lui, dar' după câțiva ani dela năvălirea Jidanilor rar era omul, care putea đice: am patru boi, ear' oile se împuținau mai tare ca de călbează. Deveniseră vestiți Giurgescenii în toată împregiurimea, din pricina mergerii lor pe povîrniș la vale. Și nu erau de altcum numai Giurgescenii care îndrăgostiră otravile Jidovilor atăt de tare, nu, în multe comune se înăvuțiau Jidanii vedēnd cu ochii, de pe spinarea bietului popor nepriceput și pățimaș, dar' ce era de făcut? Apucase bietul popor pre povîrniș la vale și nu era cine să-i pună băta-n roate să împedece carul de a luneca așa avan. Și sciți cine era căpetenia Giurgescenilor în acel timp, sciți cine-i îndirepta în toate? — Ursuțul, ficiorul bocotanului celui bătrân, bocotanul de ađi, adecă bocotanul de atunci, că ađi e sub glia verde.

Tata Ursuțului, Ursul bătrânul, era bocotanul cel mare dinainte de resmeliță, nime nu mai avea pe acele vremi, cāt ține apa Someșului, ceea-ce

avea el, boii lui erau par'că mai buni și mai frumoși decât ai boierului, vacile lui erau vestite pe toată apa Someșului, cine vrea să aibă o vacă bună, se nisuia doară va putè pune mâna pe una din strana și șiriștea Ursului din Giurgesci, apoi oile, stupii, și câte și mai câte bunătați nenumărate avea Ursul bătrânul! Și copii numai de avea unul, pe Pantilimon, la care însă oamenii îi diceau Ursuțul, fiind copilul Ursului. Ursuțul crescù ca dragul mamii, ținut numai ca pe apă puțină, drăgostit și nenerat, până-când fu cât oamenii. Numai la căratul bucatelor de pe câmp vedeai și pe Ursuțul eșind din sat, pișcând din biciu cei șese boi cu coarne întoarse, prinși doi câte doi la carul cel ferecat, unicul în tot satul pe acele vremi, că ceialați oameni aveau care făcane, adecă nefecate. La plug de mergea până la ameași, după ameași se pune la somn; la sapă mergea numai să adune un braț două de pui de păpușoi după săpători, să ducă la cei viței, dar' nu se sape și el în rînd cu alți oameni; la seceră nu se putea pleca un zid de om cât un deal; la coasă cine se și pună pre ficiorul bototanului? Așa crescù el, ȕicînd în frunđe și-'n fluier, bătînd ulițele și șeđetorele și nelucrînd nimic. Ursul cel bătrîn ȕicea adesea cătră bătrîna lui: „Măi babă hăi! Măi, din fiul nostru s'a alege o nimică mare, mă, ține minte, mă, că cine a trăi a vedè, că Ursuțul va ajunge p'atîta de poveste, de și pruncii vor vorbi de el“.

Dar' lelea Acsina, baba lui badea Todor Ursul, răspundea soțului ei totdeauna cu vorbe blînde și înțelepte, după-cum scia ea:

„Nu te năcâji, măi vîjule, că doară veđi că numai pe el îl avem, ear' bogăție după Dđeu sfîntul îi lăsăm destulă. Mîne-poimîne o se se șteargă sêcreata ast de domnărie, că de mult se tot aude, că s'o șterge, vom însura pe Pantilimon c'o fată bogată de starea lui, vom afla noi una de popă undeva, ori de nemeș, și n'a avè se trudească ca noi, numai se umble colo prelîngă cei lucrători cu măcăul în mînă“.

„Bine, babă, bine, numai se fie cum ȕici tu, dar' eu rêu mă tem, c'a fi după-cum ȕic eu“.

(Va urma)

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De Ernst Eckstein. — Traducere din nemțesce.

(Urmare).

Precînd Acontios îngână câteva cuvinte de mulțumită, Melanip chiamă pre sclavul, care condusese pre tînăr în aulă. Clitifon, un băiat sdravên și blînd, eși de după un covor ce atîrna înaintea ușei din apropiere a exedrei (anticamerei), unde tocmai aprinsese lămpile, căci începea să înnopteze.

„Prietene“, ȕise Melanip cătră Clitifon, „dă poruncă, ca acestui tînăr, care este oaspele nostru, să 'i-se pregătească o baie și apoi îngrijesce și de cină“.

Sclavul se îndepărtă. După cinci minute se întoarse invitînd pre străin să-'i urmeze.

Acontios șeđuse într'aceea cu prietenoasa sa gazdă pe o bancă de peatră sub colonade și-'și desfășurase pe scurt planurile sale. Melanip îi lăudă propusul de a trăi pe cât numai se poate de cu economie și retras, pentru-ca cu atît mai virtos să se poată dedica cu toate puterile unei grandioase opere de artă, fără ca dela început să fie silit să lucre pentru căștigarea pînei de toate ȕilele.

„Eu nu sînt bogat“, adause Melanip, „ear' ordinea și sobrietatea le țin de cele mai bune prietene ale aceluia, care voiesce să producă lucruri de artă, de aceea te sfătuiesc și eu, să economizezi cum se cuvine cu puținul de care dispui. Totuși întemplîndu-se, ca mijloacele să 'ți-se sleiască mai nainte de a-'ti fi terminat opera, pre care voiesci să o creezi, nu te sfi a mă vesti despre aceasta. De atîta, cât trebuie pentru a neteđi calea unui tovarăș sirguitor și credincios, dispune Melanip ori-și-cînd. ȕic, tovarăș, pentru-că artistul este și el un preot al vecinicei frumșeți. Durere, legea mă opresce de a te ține în casă la mine mai mult, decât o noapte. Cunososc însă orașul și relațiunile lui până în amănunte. Mîne des de dimineață îți voi ajuta să cauți — o locuință nepretențioasă și totuși comodă, în care neconturbat să-'ti poți vedè de lucru, cred că nu va fi cu greu de aflat!“

După-ce Acontios se împrespătase în baie și-'și schimbase haina de toate ȕilele cu alta mai bună, se așeđă cu Melanip la masă. A fost frugală cina, ce li-o pregătise Clitifon: pîne de orz, miere, friptură rece, migdale și smochine; pentru sete aveau vin obicînit amestecat cu apă, o beutură, pre care fără îndoială Conon și cu desmierdații sei conmeseni nu o ar fi ținut vrednică nici măcar de o privire. O veselă conversațiune însă formă dresul mesei frugale. Cu cât mai mult asculta Acontios la vocea preotului Afroditei, cu atît mai hotărît și mai clar 'i-se impunea simțemîntul, că stă față în față cu un om de o adevărată bunăvoință, de o deosebită desinteresare, cu o personalitate vigoroasă și deșteaptă, care merită să te nisuesci să-'i dobîndesci amiciția. Cine pre un străin e în stare să-'l primească cu așa inimă deschisă, cum nu-'și va deschide acela inima față cu un prieten.

Trei oare după apusul soarelui preotul Afroditei conduse pre oaspele seu obosit în Hyperoon, etagiul de sus, unde se aflau odăile pentru străini. Aici pregătise Evarete, îngrijitoarea casei, un pat curat. Melanip pofti oaspeului noapte bună și apoi se scobori pe scări în jos, pentru a se duce însuși

în iatac, unde, ca om în internul lui armonic și prelungă aceea sănătos, îndată și adormi, precând Acontios se mai preumblă aproape o oară întreagă prin odaie la lumina falfăitoare a văpăitei. Mai se punea la fereastra, ale cărei obloane erau numai pe jumătate închise, pentru a-și arunca privirile asupra aleelor din grădină și asupra coperișelor orașului, atinse de lumina lunii, mai examina cadrele al fresco, simple, dar' cu artă stilisate, — copii după cap d'opere vestite, — lăsându-se însă cu toate aceste să fie dus, oare-cum inconsciu, de gândurile sale, aci îndărăt la Conon cel încruntat, aci la frumoasa Neaira, dar' mai ales la Melanip. Un simțământ din ce în ce mai cald și mai îmbucurător îi agita sufletul, cu cât mai mult își reemintia fața lui în adevăr de părinte. Dacă în giurul buzelor elocvente nu i-ar fi jucat o anumită trăsătură de nevinovată ironie, el ar fi avut asemănare cu Joe, precum se afla ședând pe tron în templul din Atena, de cealaltă parte a Arhipelagului. Ceea-ce însă Melanip perdea astfel din serioșitatea divină, câștiga în direcțiunea unei umanități, care-ți înveselia inima. Acontios înțelese, că pre acest bărbat el nu numai l-ar pute știma și onora, ci chiar și iubi din toată inima.

În dimineața următoare, precând abia se crepa de ziua, Acontios se ridică de pe așternut cu puteri nouă. În parterul casei, mai de timpuriu încă, oamenii erau la lucrul lor, vorbind încet între sine, pentru a nu molesta pre oaspele străin. Melanip era om, care se scoală de dimineață. Îi plăcea să se ducă încă înainte de răsăritul soarelui la malul mării, pentru a se desfeta în privirea apei mărețe și pentru a gusta cu lăcomie privelisea încântătoare a deșteptării zilei celei nouă. Într'aceea îngrijitoarea casei dimpreună cu sclavii curățiau odăile, spălau curțile cele două și pregăteau acratismă, — felii de pâne cu vin neamestecat.

Melanip încă nu se întoarse dela preumblarea sa de dimineață, când Acontios se scobori în aulă. Astfel tinerul sculptor află timp și privilegiu a povesti puținel cu Clitifon, căpetenia sclavilor. Fără a se fi arătat curios, află dela servitorul vorbăreț, că Melanip este necăsătorit, ear' nu veduv, precum credea Acontios.

„Îți va părè lucru străin“, șopti Clitifon, „că primul slujitor la altarul divinei Afrodite, să trăească la părere în contradicere cu sine însuși; căci cine și de și are să aducă jertfe deitei, acela, așa ai presupune, ar trebui ca el înaintea altora să recunoască puterea ei iresistibilă și să facă să i-se aprindă făclia lui Himen. În adevăr, după-cum îți va fi cunoscut, este regulă, ca preoții să fie căsătoriți; în unele orașe chiar o prescrie legea, și și Miletului i-ar mai fi plăcut, dacă stăpânul nostru s'ar fi supus acestui obicei. În contra sortii însă nici un muritor nu se poate opune, nici chiar deii nemuritori“.

El tăcù, ca-și-când ar fi așteptat dela Acontios o întrebare. Apoi continuă cu un aer de importanță: „Nimeni nu cunoasce lucrul mai cu deamăruntul, dar' se svonesce, că Melanip ar fi rămas necăsătorit, din pricină, că tatăl fetei, care-i plăcea tinerului, folosindu-se de potestatea părintească a împedecat căsătoria lor. A fost un amor, nu de cele obicinuite ași, trecător și superficial, ci adânc și ferbinte, ca în vremurile de demult, când Leandro se arunca în valurile Helespontului, pentru a se întâlni cu iubita sa Hero. Și ea, se-l fi iubit și ea cu aceeași ardoare; dar' tu cunosci obiceiurile noastre ionice. Numai arare-ori se ia în considerare aplecarea fetei. Melanip era sărac și de neam de rînd; tatăl dînsei însă strălucia prin bogății și prin neamul seu ales, și astfel silii pre fiica sa să-și dea mâna unui bărbat de neam ca și ea“.

„Sper“, dișe Acontios, „că ce-mi spui nu sînt taine, care ar trebui să le ții ascunse“.

„Nici decât!“ replică Clitifon. „Îți spun numai lucruri cunoscute de toată lumea. Ori-ce copil din Milet scie să povestească despre amorul din tinerețe al lui Melanip. Adevărat, cine a fost fata, a cărei mână a voit el să o dobândească, asta a rămas ascuns, căci totul se petrecù fără-ca lumea să scie, și acum nime nu are îndrăsneala să întrebe pre stăpânul nostru. Atâta e mai presus de ori-ce îndoială, că cel desamăgit a fost cuprins ani întregi dearîndul de o adâncă întristare și că nici-când de atunci încoace nu s'a mai bătut cu gândul a aduce o stăpână în casă“.

În ridvor se aușiau pași. Melanip întră în aulă, întinse tinerului mâna și dișe cu voce sonoră și plăcută:

„O minunată și, Acontios! Soarele, care aici în curte abia atinge cu rașele sale aurii vârful coperișului, afară inundă toate în cea mai splendidă lumină! În adevăr, când îmi primblu privirile preste luciul mării, în veci misterioase, înțeleg cum s'a putut nasce evlaviosul mit: Afrodita, frumuseța fără sfîrșit, a eșit din adîncurile mării. În totdeauna mulțimea întrebă după originea deilor sei, pentru-că cele necuprinse le măsură cu măsuri pămîntesci: la această întrebare însă nu s'a dat un răspuns mai frumos, decât acel mit despre nascerea deitei din spumele mării“.

„Așa este“, răspunse Acontios. „Afrodita, frumuseța vecinică, este nepetrunsă ca și adîncurile mării. Adevărata frumusețe este pentru noi o enigmă; enigma enigmelor însă este vâpaia, care prin frumuseța se aprinde, și pre care o numim iubire. Un artist adevărat ar trebui să înfățișeze deita astfel, ca acel ceva enigmatic, misterios, să fie ca un vîl, care îi acopere fața vișătoare și plină de grații“.

„Vrei să te încerci?“ întrebă preotul.

„Încă nu“, răspunse Acontios cu modestie. „Pentru o astfel de încercare îmi lipsesce sigu-

Lapoviță pe șesul Ungariei.

ranța victorioasă a mânei probate, care trebuie încă să se dedee, până se poată crea independent și fără sfatul măiestrului consumat, dar' îmi lipsește și un model femeiesc, dela care aș pute' împrumuta trăsăturile unei Afrodite, precum o visez eu. Tu scii, stăpâne, că artistul nu creează nimic numai dela sine. Ce-l deosebesce pre el de alți oameni este darul ce-l are, de a cuprinde cu vederea și a reproduce în opera de artă cele vădute. Nici-când însă, și nici chiar pe stradele Atenei, nu am întâlnit o față, care să fie corespuns tipului, pre care-l port în inima mea“.

„Eu cunoscui una“, țise preotul pus pe gânduri. „Fatalitatea însă a nimicit, ceea-ce numai dalta artistului ar fi putut învecinici“.

După dejun porunci Melanip lui Clitifon să-î arunce himationul, haina de eşire, preste umeri și conduse pre oaspele seu în piață, unde începea a se aduna numeroasă lume din cele mai deosebite clase ale poporului.

Înainte de a ajunge acolo trecură pe dinaintea palatului, în care locuia archonta Charidemos. Acest palat era o zidire masivă, aproape ca o cetățue, care înspre piață își arăta numai zidurile cele întregi și poarta cea mare cu pridvoarele, numite propilee. Tocmai precând Melanip trecea cu Acontios pe acolo, eșia dintre colonade archonta în persoană, încungiurat de o strălucită suită. Acontios observă cum preotului Afroditei îi dădă în față o roșeață trecătoare. Melanip salută; Charidemos mulțumi cu politeța liniștită a aristocratului, care e consciu de poziția sa.

„Căpetenia orașului nostru“, țise preotul, când era sigur, că nu va fi aud'it de cineva din suită, „Charidemos e un om sever și neînduplecat, făcut mai mult pentru tiranie (stăpânire absolută), decât pentru dignitatea de archontă, dar', — și aceasta trebuie să i-o concedă și contrariu lui, — însuflețit de bunăvoință și de o învăpăiată iubire de patrie“.

„În adevăr“, replică Acontios, „are înfățișarea unui principe; și iubitor de velfă pare a fi, căci nici în Atena nu am văd'ut alaiu domnesc atât de strălucit. Așa ceva numai la Perși e obiceiul!“

„Lumei îi place această velfă“, țise preotul. „De altcum trebuie să conced, că Charidemos e foarte departe de sumptuosul lux al Orientului. Deși iubitor de velfă, el totuși rămâne Elin. În luxul lui chiar el scie păstra o nobilă moderațiune“.

Trecură înainte. Stradele se făceau din ce în ce mai înguste și mai puțin frumoase, apoi earăși mai largi, dar' tot sărăcăcioase. În sfârșit ajunseră la o casă spoită cu alb în partea cea mai din afară a mahalalei, unde se opriră.

„Aici șede Coronis, veduva unui grădinar din Paflagonia“, țise preotul. „Puținele încăperi ale casei sale, ea le dă în chirie, reținând pentru sine numai bucătăria. Chiar acum nu de mult a

stat aici un architect tinăr, care promitea mult, din nefericire însă el fù ucis, la un chef, de un soț rinzos al seu. Îmbuldeala după cuartire aici nu este prea mare. Dacă cumva, preste așteptarea noastră, Coronis nu va avè nimic de închiriat, ne va îndrepta ea încărăova, unde fără greș să aflăm ce ne trebuie“.

El bătu în ușe. O bunică prietenoasă, cu pèrul ca zăpada, deschise. Melanip întinse bêtânei mirate mâna, lăsă buzele ei veștede să-î acopere virful degetelor cu sărutări, și-î spuse apoi pentru-ce veniră.

„Să nimeresce de minune!“ țise Coronis. „Poftesce și întră, venerabile părinte, o să vă arêt cu ce pot serv' acestui tinăr. E atelierul Lidianului, pre care-l omorîră la beție, o odae prietenoasă, luminoasă, cu o ușe largă, și chiar și cu o fereastră!“

(Va urma).

Lapoviță pe șesul Ungariei.

(Cu ilustrațiune.)

Ne aflăm în timpul contrastelor, între eamnă și primăvară. Soarele lucește mai viu, cerul e senin, aerul cald, ghiociei și viorelele, scoțând capul cu precauțiune de sub frunzișul și earba uscată, ne vestesc sosirea primăverii; dar' în curënd vèntul de Vest aruncă de nou vèlul seu plumbiu și posomorit preste fața senină a cerului, ear' cel de Nord face ca nouri cei groși să înceapă de nou a fulgù la zăpadă ca în dricul ernei, și astfel ne demonstrează „ad oculos“, că stăpânirea ernei încă n'a încetat. Țilele plăcute senine și calde sânt adese imediat urmate de țile urite, posomorite, răci. În care ploaia se amestecă cu zăpada, și amèndouè cu pământul desfundat, formând cirueală cleioasă, rece și uricioasă a lapoviței. Pe la noi, în părțile mai muntoase lapovița nu ne face mare nècaz, pe șesuri însă, unde apa are scurgere puțină, pământul se acopere cu un strat de cirueală zăpădoasă și cleioasă, care-ți face cu neputință a umbla pe jos. Abia în trăsură, călare sau cu picioroange îți poți vedè de afaceri. Ilustrația noastră ne înfățișează o astfel de scenă din un oraș unguresc de pe șesul cel mare al Ungariei. — Dar' în curënd rațele puternice ale soarelui, spriginite de vènturile calde de miadă-ți sorb umedeala, svèntă pământul, fac să rèsară mii și mii de floricele și ne dovedesc aievea, că nici rèul nu are durată vecinică pe pământ!

Biserica, școală, educațiune.

— Jocurile și planurile de învățământ. Tot mai mult și mai mult începe a se manifesta și validita tendența, ca în școalele inferioare și medii, prelungă lucrarea menită a cultiva inteligența și a contribui prin învățământ la educațiunea adevèrată a școlarilor, să se dee o mai mare atențiune și desvoltării trupesti. Din această tendență au rezultat dispozițiile pentru întroducerea gimnasticei în planul de învățământ, ca obiect obligator. Aici însă nu s'au măr-ginit bărbații de școală, ci acum fac un pas mai departe. În sala verde a Academiei de științe din Viena s'au ținut în țilele aceste consultări din partea membrilor a două reuniuni pedagogice, care au de scop a presenta ministerului de instrucțiune publică câteva tесе bine formulate asupra întroduserii și organizării jocurilor în școalele medii. Unde împregiurările permit, întrodu-

cerea jocurilor se va face încă în decursul semestrului de vară a anului acestuia școlar, ear' autoritățile școlare comunale, corporațiunile și amicii școlai vor fi poftiți a da sprijinul lor la înființarea de locuri potrivite pentru jocuri. Două zile pe săptămână au să fie designate pentru executarea acestor jocuri, ear' pentru a nu le face imposibile și pentru a nu le strica efectul, școlarii vor avè să fie scutiți de lucrări mai grele, scripturistice mai ales, pentru ziua următoare și totodată se va lucra într'acolo, ca să se facă o reducere a oarelor de învățământ pe săptămână și o simplificare a metodului de instrucție. Dintre jocuri sânt a se cultiva mai ales acele, care sânt obicinuite în ținut și care prelângă mișcarea corpului urmăresc și scopuri etice. Pentru a pute cultiva mai bine și cantul, e consultat a se împreuna jocurile cu cântări potrivite. Cu conducerea și supraveghierea jocurilor organizate sânt a se încredința mai ales instructorii de gimnastică sau alte persoane potrivite din personalul învățătoresc, având a primi pentru această nouă sarcină un onorar corespunzător. Formarea de conducători potriviți de jocuri, se recomandă mai ales atențiunei cursurilor de instrucțiune în gimnastică. Participarea la jocuri are să fie obligatoare. Lipsirea dela ele se poate concede numai în casuri excepționale, din cauze binecuvântate și numai pe timp anumit.

Literatură și știință.

— Pre „Robinson Crusoe“ sau aventurile minunate ale unui naufragiat, ni-l presentă editura librăriei **N. L. Ciurcu** din Brașov, în o nouă ediție, împodobită cu șese chipuri. Cartea aceasta a lui Defoë, care dela prima ei aparițiune și până aji s'a menținut între cărțile cele mai cu plăcere citite de tinerime, credem că și în această nouă traducere va sci ține viu interesul copiilor iubitori de citire și de învățatură. Importanța ei pentru educațiunea tinerimei se poate judeca după împregiurarea, că o școală întreagă pedagogică, școala zilleriană sau a pedagogiei științifice, care și-a câștigat merite neperitoare pentru punerea învățământului școlar în serviciul educațiunei, a adoptat tocmai povestea lui Robinson drept carte de citire pentru anul al 2-lea de școală, folosindu-o ca material de concentrațiune pentru toate celelalte obiecte de învățământ. Prețul 25 cr. v. a. — În aceeași editură a apărut: **Culegere din cele mai frumoase povești**, de Ioan Bota, cuprindând: Împăratul Florilor; Pasărea cu pene de aur; Bul Mihaiu; Oul de aur; Spân fără de moarte; Împăratul galben; Fata cea frumoasă; Fata Pajurei. Poveștile aceste în o frumoasă limbă populară vor oferî, mai ales lunei tinere, o plăcută și atrăgătoare lectură.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— **Oedip Regele**, tragedia clasică elină, tradusă în românesce de dl. Edgar Aslan, s'a reprezentat pe scena Teatrului Național din Bucuresci cu Nottara ca Oedip. În darea de seamă asupra acestei reprezentații dice dl. Gion între altele, că: „o viecea scenică din cele mai depline fac din Oedip una din cele mai complete, mai puternice și mai artistice creațiuni ale lui Nottara“. — **Dna Darclée-Hartulary**, renumita cântăreață română, care de present obține cele mai frumoase succese pe scena teatrului „della Scala“ din Milan, a compus o trupă de operă, cu care va da câteva reprezentații în Teatrul Național din Bucuresci, în jumătatea primă a lunei lui Aprilie. Operele ce se vor cânta vor fi: **Romeo și Julieta** și **Faust**, de Gounod; **Cavalleria Rusticana**, de Mascagni; actul III. din opera **Condor**, de Gomes și din **Cid**, de Massenet; **Calendrina**, de Paulina Viardot.

Puterile principale sânt luate de pe la teatre de frunte din Italia. Precum este cu puțință a aduna puteri străine dela diferite teatre, de ce n'ar fi oare cu puțință a concentra pentru astfel de reprezentațiuni și puterile valoroase române din străinătate, ca dșoara E. Theodorini, Gr. Gabrielescu ș. a.? — **Opere noue**. Cei trei componiști de opere mai eminenți ai Italiei se vor presenta în sesonul proxim cu opere noue. Arrigo Boita, afară de textul la opera lui Verdi „Falstaff“, a terminat opera sa „Nero“; Mascagni, componistul operei „Cavalleria Rusticana“, a terminat aproape opera sa „Familia Rantzau“, prelucrată după romanul de același nume al cunoscuților scriitori francezi Erckmann-Chatrian, și Verdi speră a termina în câteva luni compoziția lui „Falstaff“. Operele cele două d'ântău probabil se vor reprezenta pentru prima-dată în teatrul „della Scala“ din Milan, cea din urmă în teatrul din Genova, cu ocașiunea iubileului de 400 ani în amintirea descoperitorului Americii, Columb. — **Corul plugarilor din Coșteiu** a dat Sâmbătă la 21 l. c. un concert împreunat cu teatru, având în program; „Marșul cântăreților“, de C. G. Porumbescu; „Eată ziua triumfală“, de Humpel; „Pepitant“, cor bărbătesc; „Marșul român“, de I. Vidu; „Junimea parisiană“, de Adam și comedia lui V. Alexandri: „Cuiul din casă“.

Meserii, industrie, comerțiu.

— **O nouă industrie națională** este în ajun de a se înființa în Galați, după-cum spune „Voința Națională“. Dl. G. Curatu, mechanic, a decis să înființeze la Galați o fabrică de bastimente mici, remorchere și șlepuri de fer, de folosit pe Dunăre mai ales. Materialul se va importa din Anglia. Guvernul român se fi și comandat două vase mici,

Higienă.

— **Fiiți cu grije în folosirea laptelui de vacă**, mai ales ca hrană pentru copii, deoarece prin el cu înlesnire poate cineva să iee oftica. Faptul s'a constatat aievea prin cercetări făcute de diferite autorități medicale. Una din cele mai noue este cea comunicată de dl. Olivier Academiei medicale din Paris. Dînsul arêtă, că fiind chemat nu de mult la o consultațiune la o fată de 20 ani, a constatat la dînsa simptomele unei office galopante, boală, de care a și murit în câteva zile. Fiind condițiunile igienice ale fetei în bună stare și fiindcă nici antecedentele personale ale fetei, nici ale părinților ei, dintre care nici unul nu murise de oftică, nu putea explica etiologia boalei, remăsese un singur punct, care a atras băgarea de seamă a doctorului. Bolnava își făcuse adecă educațiunea într'un pensionat, în care, în decurs de 4 ani, nu mai puțin decât 13 școlărițe, au fost atinse de oftică una după alta, murind șese din ele. Cercetările făcute au dovedit, că vaca, dela care se procurase laptele pentru școlărițe în decurs de mai mulți ani, a fost ofticoasă, și veterinarul inspector a trebuit să oprească vîndărea cărnii ei. Dl. Olivier susține dar', că oftica a putut fi introdusă în organismul școlărițelor numai prin baccilele officei, cuprinse în laptele acelei vaci. Perspectiva, care ni-se deschide prin aceste cercetări nu este una din cele mai îmbucurătoare, căci e greu a sci, dacă mai ales laptele ce-l cumpărăm dela vîndători necunoscuți, este sau nu dela vr'o vacă ofticoasă. Totuși ne rămâne un mijloc, prin care ne putem preserva în contra infecțiunii prin lapte dela vaci bolnave, și acest mijloc este: a ferbe laptele bine și timp mai îndelungat, căci pe această cale se pot omori germenii baccilelor, care produc infecțiunea.

De toate și de pretutindeni.

— **Ovațiune.** La adresele de felicitare făcute PP. SS. LL. părinților metropoliți și episcopi pentru atitudinea lor în cauza asilelor de copii, s'a adaus încă una, a mai multor tineri români, cari studiază în Paris. — **Iubileul de 25 ani al Academiei române** se va sërba în ziua de 1 Aprilie, asistând la această sërbară Maiestatea Sa regele Carol I. și A. S. principele Ferdinand. Sesiunea ordinară a Academiei se va deschide la 18/31 Martie. — **La jubileul universității belgiene Gand** s'au intrunit mare mulțime de studenți. Reprezentanți ai studenților români sînt dd.: Mehedinț, Șapcaliu, Bălănescu și Cernescu. Delegațiunea aceasta a studenților români a fost obiectul unei deosebite atențiuni. — **Procesul politic al părintelui Dr. V. Lucaciu**, a fost pertractat înaintea Curiei reg. din Budapesta la 20 l. c. Dl. Lucaciu a fost și aici absolvat de sub acusa de agitațiune în contra naționalității maghiare. — **Un nou cor vocal român** s'a înființat în Capolnaș, sub conducerea preotului Ioan Micu, absolvent de curînd al seminarului din Caransebeș. — **„Ardeleana“**, institut de credit și economii în Orăștie, a publicat raportul anual pe al VI-lea an de gestiune. Din raport rezultă, că pe anul viitor se va reduce cu 2% etalonul de interese la împrumuturile pe polițe, și că s'a cumpărat pe seama institutului o realitate de casă în piața mare de acolo cu prețul de 17.000 fl. Sumele depuse spre fructificare au ajuns suma de 341.276 fl. 34 cr. v. a. — **Premiu literar** de 100 franci se oferă din partea direcțiunei diarului „Românul“ din București pentru o scriere asupra următorului subiect: „Despre îmbunătățirea sortii țeranului și a mijlocului practic de a se pute realiza, sau asupra mijloacelor pentru a pute învăța pre țeran cum se mănânce, cum se se îmbrăce, cum se locuiescă, cum se muncească pămîntul și cum se i-se dee instrucția, care i-ar pute folosi mai mult“. Scrierile trebuie să fie trimise înainte de 1 Aprilie la adresa dlui Vintilă Rosetti. Premiul se va distribuî la 8 Aprilie.

Cronica săptămânii.

— **Parlamentul ungar** ne mai ținînd acum din cauza apropierii sêrbătorilor Pascilor ședințe meritorice, interesul se învîrte mai ales în giurul desbaterilor comisiunii administrative a casei deputaților, privitoare la proiectul de lege despre prefacerea administrațiunii în administrațiune de stat, și în giurul unor proteste, făcute de unele comitate în contra acestei prefaceri. În urma declarațiunilor preventivoare ale ministrului-president în ședința ultimă a comisiunii a declarat și contele Apponyi, că acum poate aștepta cu mai multă încredere desbaterea spacială asupra proiectului, astfel că e probabil, că nu se va face nici în parlament vr'o strașnică opoziție nimitului proiect. — **Între locuitorii comitatului Zala** s'a pornit o mișcare pentru încorporarea și în privința bisercească a insulei Muraköz la Ungaria. O deputație s'a prezentat ministrului de culte, care a promis a face pașii trebuincioși. Organele opoziționale croate se opun acestei încorporări, fiind pentru poporul croat această insulă de o mare însemnătate, deoare-ce capitolul din Agram are controla în privința școalelor și a manualelor de școală și înfrîurire asupra preoților și predicelor lor. — **În Cislaítania** se continuă pertractările pentru formarea majorității în parlamentul central, care se va întruni la 11 Aprilie. Liberalii încă nu s'au hotărît asupra poziției ce s'e o iee față de propunerile ministrului Taafe, cu privire la intrarea lor în majoritate, totuși se crede, că Taafe va dispune de o majoritate de vr'o 180 voturi,

compusă din diferitele grupuri de deputați naționali, feudali și clericali. — **Negocierile convenționale** cu Austro-Ungaria și Germania s'au reînceput la Viena, primind comisarii germani instrucțiunile necesare. — **În Germania** opinia publică e preocupată mai ales de candidatura principelui de Bismarck pentru parlamentul german. După-ce mai multă vreme nu se scia pozitiv, dacă se va pune candidatura principelui în vr'un cerc, sau ba, acum e hotărît, că partidul liberal-național pune candidatura dînsului în cercul electoral din Hanovera, invitând pre alegători a-și da votul pentru „cel mai mare bărbat de stat“, pre care l-a avut Germania până acum. — **Între Rusia și Franca** se continuă manifestările de prietenie. Țarul Rusiei conferi nu de mult Presidentului republicei marele cordon al ordinului St. Andreiu, una din cele mai mari decorațiuni rusesci, care s'a dat până acum numai la persoane de cele mai înalte; ca un fel de răspuns la această conferrere, dl. Carnot, presidentul republicei, a vizitat în zilele din urmă noua panoramă, care reprezintă încoronarea Țarului și a felicitat pre pictorul Poilpot prin cuvintele: „Mă bucur, că pot admira această operă, care, după-cum sperez, va contribuî a dovedi din nou Rusiei, cum e înțeleasă ea la noi. — **În parlamentul italian** cabinetul a primit cu ocasiunea desbaterii asupra budgetului rectificat un vot de încredere cu 256 voturi contra 96 voturi. Fiînd însă această majoritate compusă din foarte diferite elemente, nu e siguranță, că se va pute ține laolaltă și în alte cestiuni.

Sciri personale.

— **Numire.** Concipientul de finance cl. I. Ioan Cipu, a fost numit secretar de finance cl. II. — **Demisiune.** Dl. T. Văcărescu, ministru plenipotențiar al României prelângă cabinetul din Viena, și-a prezentat ministrului afacerilor străine demisiunea din această demnitate. — † **Ana Ghibu**, soția protopresbiterului și profesorului dela seminarul „Andreian“ Ioan Ghibu, a răposat în Sibiiu la 11/23 Martie a. c. — † **Basiliu Motora**, paroch gr-ort. în Câmpeni, a încetat din vieață la 16 Martie, în vîrstă de 67 ani. — † **Contele Clam-Gallas**, general de cavalerie, a răposat la Viena în vîrstă de 86 ani. Născut la 1805 în Praga și începîndu-și cariera militară în anul 1823, ajunsese general în 1845, avansă la rangul de locotenent-mareșal-campestru în anul 1849 și la 1861 fu înaintat la rangul de general de cavalerie. El a fost unul dintre cei mai vechi ofițeri ai armatei și a luat parte la mai multe lupte însemnate, d. e. în răsboiul din 1866 în Boemia. Dînsul a fost la anul 1849 comandantul armatei austriace, care se reîntoarse din România în Transilvania. Emițînd cu această ocazie o proclamațiune către națiunea săsească, prin care-i promise spriginul seu, fără însă a face vr'o pomenire și despre Români, episcopul Șaguna s'a plâns în contra lui la Împăratul și la ministrul-president principele de Schwarzenberg, cerînd satisfacție în favorul națiunei române. Urmarea a fost, că nu numai Clam-Gallas nu s'a numit guvernator al Ardealului, după-cum se aștepta, ci a fost chiar în curînd rechemat din această țeară. — † **Generalul Greceanu**, prefectul palatului regelui din România, a încetat din vieață la București. El a luat parte la răsboiul din 1877—78 în calitate de adjutant domnesc.

Corespondența foii.

— *D. S., în Maier:* În „Trecutul și viitorul pămîntului“ sînt teorii geologice și chemice, care probabil nu sînt întemeiate pe cerțări proprii. Fiînd astfel, ar trebui amintit autorul, pre care te întemeiezi. Dar și atunci pentru partea cea mai mare a cititorilor ar rămîne o lucrare mai puțin înțeleasă. Pentru bunăvoința din „Ghicitură“ mulțumită, dar fiindcă ne privesce, trebuie să ne abținem dela publicarea ei — *dd.:* „Sonetul“ și ca idee și ca formă n'are multă însemnătate; „Înfruntarea“ e ceva mai îngrijită dar totuși are trebuință de netedire, cu deosebire în strofele din urmă. — *V. tp. M.:* „Ilusiile“ și „Pe locul iubit“ sînt produse, care după-ce cineva le-a făcut, e bine să le țină vr'un an, doi în sârtar și să le recitească apoi însuși cu îngrijire; probabil, că atunci își va face altă părere despre ele, decât aceea pre care o are acum. — *„Societatea de lectură“ în B.:* Nu cade în competența redacției; s'a predat locului competent.